

DUHUL IANCULUI

și noi, cei trăitori sub umbra lui ocrotitoare

Mircea Dorin Istrate¹

*Aicea, în Ardeal, noi suntem veșnicie
Din coama unui deal și până în câmpie,
Împreunați cu toții-n jerfenicul lumesc,
Cu ochi-n lacrimare, spre sfântul cel ceresc,
Cerșim iertări smerite la câte am făcut,
Rugând ca el ne fie îndrumător și scut,
În tot ceea ce facem în viața trecătoare
A fiecărui care, e trăitor sub soare.*

***

AVRAM IANCU - clipe de aducere aminte

Anul 1824, an la fel ca toți ceilalți, trist și inglodat în nevoi așa cum erau mai toți anii în împărăția

de piatră a Apusenilor. Era poate în „vremea cireșelor”, când, în familia lui Alisandru Iancu din Vidra de Sus a fost bucurie mare. Venea pe lume încă un fecior, pe care tătăl lui l-a „înobilat”, cu numele de AVRAM Iancu, spre a-i purta noroc în viață. Nimeni nu bănuia atunci, că „puiul”, acela de moț va încerca peste câțiva ani să schimbe viața răbdătorului și atât de jertfitorului său neam românesc într-una mai bună,

ca așa să-mi aibă fiecare om, în scurtimea trecătoarei sale vieți și puține clipe de fericire.

Tânărul Avram Iancu și-a petrecut copilăria alături de prunci și oamenii locului nașterii sale, cătând a înțelege și a birui de mic, strângând din dinți, toate înnevoirile vieții, sperând că odată și odată, mereu sărăcitul, înrobitorul și atât de întristatul său neam moțesc va răzbi la lumină și va gusta și el, fie și numai pentru o scurtă clipă de trăire, din mierea vieții. Se poate că acesta să fi fost atunci crezul său, ca și al altora ca el, copii aflați la începutul vieții lor, de-atunci de când au putut vedea, pricepe și înțelege lumea din cuibarul în care Bunul Dumnezeu i-a pus spre a se naște.

La vârsta de 10 ani a plecat de acasă să se înobileze prin învățătură, sorbind cu râvnă moțească din cărțile școlilor pe care le-a urmat la Câmpeni, Zlatna și mai apoi la Cluj, taine neprețuite pentru viață. La terminarea Facultății de Drept din Cluj, pentru a-și desăvârși studiile, s-a angajat pentru o scurtă vreme ca și „cancelist”, la Tabla Regească din Tg.Mureș.

Șederea lui aici i-a dat prilejul de a intra în contact cu tinerimea română și maghiară ce începea să simtă deja în apropierea ei „mirosul”, revoluției ce va urma să vină foarte curând. Ideile revoluției în desfășurare deja în Europa erau pe placul tuturor prietenilor săi aflați la studii odată cu el la Tg.Mureș ca: Petru Dobra, Vasile Fodor, Iosif Hodoș, Al.Papiu Ilarian, Ioan Oros și atâția alții care îi vor sta aproape în vremea cea viforoasă care va să vină. Dar, spre regretul său, nu peste mult timp și-a dat seama că ideile și țelurile revoluției ce și-o doreau cu atâta ardoare și ei, erau înțelese mult prea diferit de tinerimea maghiară, față de ce dorea tinerimea română.

Când Iancu și-a dat seama că diferențele de înțelegere erau evidente și prea mari între ei, simțind că libertate nu poate fi cucerită decât prin luptă cu „lancea lui Horia”, în mână și că foarte curând ar putea să vină acea vreme norocoasă așteptată de tot neamul său, care să-i scape pe români din

¹ Președintele Ligii Scriitorilor din România - Filiala Târgu Mureș

strânsoare jugului străin, el a purces de îndată spre Apuseni lui dragi pentru a-i lămuri și a-i ridica la luptă pe obidiții săi moți. Știind că nimic nu se obține fără luptă și jertfă și că hotărârile luate de el și de alții ca el acolo pe Câmpia Blajului trebuiesc apărute chiar cu prețul vieții, a înființat de îndată Legiunea „Auraria Gemina” și a numit prefecti din rândul oamenilor săi cei mai de încredere.

Cu timpul, faima câștigată cu jertfă și-n onoare l-a făcut cunoscut și mai apoi temut chiar de aliații săi. Parte din ei l-au părăsit, l-au trădat, l-au mințit, că prea era mare și ascultat de ai săi și prea stătea în calea unor planuri și înțelegeri neștiute, urzite în cancelariile imperiilor vecine. Încercuit de trupele vrăjmașe, a rezistat în cetatea lui de piatră, ba a mai și împuținat și îngrozit pe vremelnicii stăpâni care îl doreau prins și ridicat în ștreang.

Dar soarta a vrut să fie altfel, așa că, după terminarea războiului Iancu a luat de câteva ori drumul Vienei pentru a cere împăratului drepturi și dreptate nu pentru el, ci pentru neamul său. A refuzat cu demnitate onorurile personale ce i s-au acordat, considerând că ele se cuvin a fi în totalitate date doar nației sale, lucru care a iritat măririle imperiale. A primit în schimb promisiuni deșarte, iluzorii, ceea ce i-au amărât sufletul său mare și bun. Înșelat în crezul său, dezamăgit și dezgustat de viață, trist și umilit, se retrage în locurile obârșiei sale.

Pierdut în nemărginimea gândului și al sufletului său, cu dorul arzător la nația lui pe care nu a putut să o vadă liberă și fericită, după ce a mai colindat odată Ardealul său drag, Iancu se stinge din viață la 10 septembrie 1872. Țeaba îl veșnicește, gorunul îi cântă amarul în tremurul frunzei, iar noi îl ținem nemurit în inimi ca icoană făcătoare de minuni, pentru că minuni a săvârșit în scurta sa viață.

Și nu uitați, voi cei răbdători, că va mai veni odată aici pe pământul românesc, „vremea și vrerea Iancului”, când se va face dreptatea ce-a de mult timp așteptată pentru toți și pentru toate câte a pățimit de-alungul milostivului timp, jertfelnicul nostru neam românesc, cu toți cei care viețuim aici, în cuibul veșniciei noastre, locul cel sfânt care este din tipuri vechi și bătrâne, Grădina Maicii Domnului.

Suntem încredințați că de aici va renaște la sfârșitul veacurilor care vor să vină, lumea cea nouă care va fi mai bună și mai frumoasă, mai umană și mai plină de bucurii, iar noi vom fi atunci aleși de Domnul să fim sămânța și veșnicia ei. Trăim vremuri grele, încărcate de obidă, de griji, de negre zilnicii, de lașități și trădări, de insulte și jigniri din partea vecinilor, de câte toate relele ce se revărsă pe capul bietului și răbdătorului popor român, care nu mai are de niciunde a căpăta o rază de speranță. S-a întinat vâna neamului acestuia bun, cinstit și milostiv, că s-a îndulcit cu tot felul de păcate, iar de o bună bucată de vreme toți cei de deasupra noastră, fără deosebire, s-au depărtat de norod făcându-și mai degrabă aici pe pământ, raiul lor cel păcătos.

Așadar, rugămu-ne Ție, Doamne, să strângi laolaltă sufletul și vrednicia bărbaților noștri cei mari făcători de înflăcărată și adevărată istorie: Mircea, Ștefan, Mihai, Cuza și pune din sufletul lor pe sufletele noastre, tărie și speranță, ca să nădăjduim că vom ajunge cândva la limanul suferințelor celor de pe urmă. Și nu-l uita Doamne pe Avrămuț, fără de care pățimitul nostru Ardeal ar fi searbăd și fără de speranță. Că el, nemuritul nostru cel drag și-a tras tăria din tăria moșilor și strămoșilor săi, cei scoborători treaptă cu treaptă până în timpurile cele vechi, bătrâne și ngloriate. Și bine-ai făcut Doamne că l-ai pus atunci pe el, cel cu suflet mare, bun și răbdător să stea în vârtoarea unor vremi nenorocoase, pentru a ne încerca încă odată tăria și credința în puterea Ta cea fără de sfârșit, atîta câtă ne-a mai rămas atunci.

Datori suntem așadară pentru toate vremile de acum înaintea, de a nu-i uita pe ei, cei pomeniți mai sus și a-i ține mereu minte ca mărețite icoane de suflet pe tâmpla țării, iar în cerurile Tale, acolo unde i-ai dus spre veșnicire, pune-i Doamne ca sfinte troițe veghetoare de credință și de conștiință, pentru răbdătorul, jertfelnicul și vrednicitul Tău neam românesc.

***

NO, HAI!

***Ce gânduri Avrămuțe îți umblă-n miez de noapte
Prin mîntea ta-n avânturi, de-atâtea chinuită,
Când munții tăi de piatră îți spun parcă în șoapte
Că e venită vremea, aceea sorocită.***

Așa că mi te pune în fruntea a lor tăi,

*O cruce-ți fă, și-o rugă la cerurile 'nalte,
Și-apoi porniți cu toții, din dealuri, munți și văi
Ca să-mi schimbați ce-a lume și toate celelalte.*

*

*Așa gândit-a Iancu în noaptea cea lungă
Când toate-n a lui minte erau în căutări,
Când soarta lui de-acuma era ca să-mi ajungă
Jertfelnicul ce merge, pe-a neamului cărări.*

**

*Acum e dimineată, suflarea-i toată trează
Iar bunii tăi tovarăși urcați în scări pe cai,
Speranța c-o fi bine pe toți îi luminează
Când tu îmi poruncit-ai norodului: NO, HAI!*

***

ROMÂNUL ÎMPĂRAT

*Din DUNGĂ de vecie, pe-aicea-n Ardeal
Noi ÎNGÂNAT-am vremea și umbra ei am fost,
Și-am tot ÎNTORS țărâna din vale până-n deal
Să facem vieții CALE și neamului un rost.*

*Și-atuncea când HULPAVII venit-au să se-nfrupte
Din MIERA ăstor locuri, ce-i raiul pe pământ,
Noi viața pus-am VAMĂ și chiar răriți în lupte
Nicăcând 'napoi nu DAT-am, măcar un pas în gând.*

*Din CERURI, Preamăritul vegheatu-ne-a și-ncearcă
Să vadă de e tare CREDINȚA ce e-n noi,
Punându-ne pe umeri NEVOI, de ni-i se-apleacă
Spinarea și SPERANȚA, spre lumea de apoi.*

*

*Azi, toate-s NĂRĂVITE și vremea-i tulburată,
Necaz și griji VENI-vor pe viețile române,
RĂZBI-vor peste toate cu inima curată
Acei ce-au fost ALȘII, zidească altă lume.*

**

*SUS INIMA cu toții ! priviți spre viitor,
Că-n noi e nemurirea la vechiul NEAM de dac,
Ce-i azi e DOAR clipita din timpul trecător,
Un PAI din lanul lumii, iar noi cel fir de mac.*

*Ce-i mâine e VECIA 'nălțată în lumină,
Iar noi NĂDEJDI că iară vom fi ca altădat,
Ardealu-n veci să fie a RAIULUI grădină
Ca-n el să veșnicească, ROMÂNUL ÎMPĂRAT.*

***